

המביא גמ' פרק ראשון גיטין

מסורת הש"ס

א) לקמן מ. מ: ע"ז כ.א.,
 ב) עירובין ל: מיר נה. מביאה
 כה"ג (א) ז"ק פ: (ד) שבת קכ.
 עירובין ס: ז"ק פ: ז"מ ל.
 ג) לקמן מ. ב"ב קמט: פאה
 פ"ג מ"ח, ו) לפיטו שם
 וביב"ה כב. איתא רב המנונא,
 ו) ויבנות סה"ל, ח) וישע
 חס"ק שבת טו: ד"ה ואכריה,
 ט) ולפניט שם למח"ל,
 י) ואירי ע"י ישראל. רש"ל,
 יא) וישע"ע בשריית בתוס'
 ז"ק פ: ד"ה ואמר,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה רבי מטמא
 וכו' מפ' בעירובין ז"ב סוף
 ד: ל: (ב) ד"ה לא ילא וכו'
 כל נכסי בתונין לך אשכח:
 ו) תוס' ד"ה אשכח וכו'
 חמימי מגו ביתאי ומוקי לה
 וכו' דרשנן בחצר שלא
 עירובי שרי מטוס:

לעזי רש"י

רוקריי"ש דוקרידי"ש.
 דוכסיות, מחוחות.

מוסף תוספות

א. אירי ארץ העמים שגזרו
 עליו. מוס' הל"ש"ג. ב. מפני
 מהו מבלו או מפני רוב
 משיאלי שנהרגו בחו"ל. מוס'
 מיר נד: ד"ה אשכח.
 ג. שהחמירו בה יותר
 מבאחל המת כדי שלא יצא
 מארץ לחו"ל. מוס' מיר נד:
 ד"ה אשכח. ד. דאין מביא את
 הטומאה מחו"ל לארץ. מוס'
 הל"ש"ג. ה. ואפי' לצורך
 מילה דהיא גופה דהיא שבת.
 מוס' ארמאי. מוס' הל"ש"ג
 ו' דהני ג' ו' ול' נש"א
 שבת ק"ל: ד"ה נמני.
 ו. והלכת משבתה לה
 למילה בו' שלה ובגזן שגזרו
 בערב. נש"א שבת ק"ל: ד"ה
 דמני. ז. כ"ו ללמוד בו.
 ח. מוס' ז"ק פ: ד"ה אומי.
 י. ע"י גברי איסור דרבנן.
 מוס' ז"ק פ: ד"ה אומי. אבל
 משום מצוה אחרת אסור
 אפי' בכרמלית דרבנן. מוס'
 הל"ש"ג. יב. דהוי איסורא
 דאורייתא. מוס' ז"ק פ: ד"ה
 אומי. יג. אפי' ע"י ישראל.
 מוס' הל"ש"ג.

פסקי ר"ד (המשך)

אבל אם הביאה גיטה ואברה
 כי בעלה נתנו לי לצמיחת
 איה צריכה לומר בלוח והיא
 נאמנת לומר כי בעלי נתנו לי
 ולא היישנן לזיופה פי' שמא
 היא זימרה דהכי אמרינן
 לקמן אשה כי מיטי גיטה
 ליהד איגראש לה פי' למה
 היא צריכה לומר בפני נכתב
 ובפ"ג אלמא כל זמן
 ומשיאין אותה וה"ה נמי עבד
 שהביא גיטו ואמר כי רבי
 נתנו לי ושהרני נאמן הוא
 ומתירם אותו בשראליית
 ואינו צ"ל בלוח למה היישנן
 שמא הוא זימרה אלא נאמן
 לומר רבי נתנו לי כמו
 שהאשה נאמנת בביטה אבל
 בנכסים אינו נאמן עד שקיים
 החתימה דהיישנן לזיופה
 דדוקא בגט אשה הקלו
 חכמים ולא חשו לזיופה וידה משום עיגונה ועבד נמי איקשש לאשה אבל בנכסים היישנן לזיופה ועד שלא קיים שטרו אינו
 זוכה בנכסים ואינו נאמן הוא עצמו לקיים שטרו כמו שנאמנת האשה כשמביאה גיטה הדהים משום עיגונה הימנה רבנן לחד
 כבי תרי והימנה לאשה עצמה מה שאין כן בקיום שטרות: איבעיא להו כל נכסי קנינים לך מהו. פי' כשאמר (ט"א) כשהיה
 כתוב בשטר) עצמן ונכסי הם פי' דברים וכל א' וא' גידון בדונו אבל כשאמר כל נכסי קניין לך כלל העבד עם שאר כל
 הנכסים על עצמו אינו צריך לקיימו דומיא דגט אשה שקבלתו לחלוטין ועל הנכסים צריך לקיימו דומיא כשטר בעלמא והיה
 כן חזרין כדאמרין לקמן הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חזרין חילקן אי מהימן אהאי מהימן נמי אהאי ולא פלגינן דברוא או
 דלמא פלגני מידי דהוה אגט אשה שנאמנת להביא גיטה ולומר בפני נכתב היאך אנו דנין אותם אמר אב"י מתוך שלא קנה (כ)
 עצמו לא קנה נכסי ולא פלגינן דברוא א"ל רב בשלמא נכסים לא קנה מידי אקיום שטרות דעלמא אלא עצמו ליקני
 מידי דהוה אגט אשה אלא אמר רבא א' זה וא' זה עצמו קנה נכסים לא קנה דפליגי דברוא והילכתא כרבא:

ב) נראה דלאי תמוך שלא קנה נכסים לא קנה עצמו ולא פלגינן.

בשידה תיבה ומגדל. פירש בקונטרס מה שאין כן בצ"ח העמים ורבי היא ונראה שרואה לפרש שידה מיצה ומגדל דוקא ולהכי לא מצי לאוקומי כו' יוסי בר רבי יהודה דהא הוא מטהר אפי' בצ"ח העמים וזכונם פי' כן דהא על כרחך שידה מיצה ומגדל לאו דדוקא נקט אלא משום דנקט בצרייתא אלא הוא הדין אפי' רוכב על הסוס כיון דסבר רבי אהל זרוק לא שמייה אהל כדפירש בקונטרס ודכמות דמסיק דצוקייה על אורה לא גזרו ואם כן כו' יוסי נמי אמר והרואה ליכנס לה צטורה היינו בקרון או רוכב על הסוס מה שאין כן בצ"ח העמים דממא וכן משמע הלשון קמח דקאמר ואפי' רבי לא קא מטמא כו' ומשמע כרבי יוסי אמר דצטויות טפי זמיהו על כרחך כו' יוסי נמי לא אמר אלא מטעם דמסיק אליה דרבי דדוקא ארץ העמים משום דגזרו על אורה ועל גושה כו': **אלא בארץ העמים** דגזרו על גושה ועל אורה. והא דמייצע לן גזרינן צפקי כ"ג (דף נד:) ארץ העמים משום גושה גזרו עליה או משום אורה גזרו הכי פירושו: משום גושה משום דמאהיל על הגוש הוא ועשאוהו חכמים כמאהיל על המת: ויכול להכנס שם צטידה מיצה ומגדל או דילמא על הארץ עצמו ולא יוכל להכנס שם צטו ענין: והא דבשעמא על גושה היינו על מגע גושה ועל אורה או משום מאהיל על הגוש או משום אורה ממש: **דגזרו על גושה ועל אורה**. הקשה הרב ר' יעקב דארולי"ש דבמשכת אהלומת (פ"ג משנה ג) תנן ואלו מטמאין במגע וזממא ואין מטמאין צהאל עגס כשעורה וארץ העמים ומיך דמיידי עפטר הצא מחוזה ארץ ארץ והמאהיל עליו ולא מטמא דמשום אור עצמו גזרו ולא משום מאהיל על הגוש ואין לשון ארץ העמים משמע כן אי יש לומר דאירי כגון שיש דף או גשר שרשא אחד בצ"ח ורשאו השני בחוזה ארץ ומנמיס כלים תחת ראשו שבצ"ח דאין מביא טומאה עליהו וטוהרין: אי נמי אי משום מאהיל על הגוש גזרו עליה איכא לאוקומי כו' שמעון דלמר (ג) קברי עובדי כוכבים אין מטמאין צהאל ולא החמירו על ארץ העמים יותר מקברי עובדי כוכבים עצמו ועוד מירך רבינו חס דהיא חס משנה קודם שגזרו על אורה כדאמרין בצ"ח קמח דשבת (דף טו:) דמעיקרא גזרו אנשיית גושו ומו לאש: **אע"ג דאמרייה לעובד כוכבים שבות משום ישוב ארץ ישראל** לא גזרו רבנן. אבל משום מזה אחרת לא היינו ממירין אמרייה לעובד כוכבים במלאכה דאורייתא: כדמכות בצ"ח הדר (עירובין דף סח.) ההוא יוקא דאשפתין חמימיה חמו לקמיה דרבא אמר להו לשינוי לאמייה אי צריכה מיחיימו ליה אגב אימייה וקודם המילה היה דאי לאחר המילה מסוכן הוא וצלה אימייה מחללין עליו שבת וע"י עובד כוכבים איירי התם כדפי' שם בקונטרס וכן מפנינו על מתי פתיחת הקבר אפי' (ב) משמיה דרבי יהודה) אמר שלשה ורצא משמיה דרבי יהודה אמר ג' ואמרי לה ל' לא לחלל עליה שבת קאמרי מפלגי אלה מר אמר אמר חדא אלא מפלגי וכולהו ס"ל כנהרדעי דלמרי חיה ג' שצעה שלשים דרוקח לומר (ב) דמעת לעת צטין וזה עובדא הוה תוך ו' של מעת לעת (ב) והא דלמר התם לעיל בצ"ח יוקא דאשפתין חמימיה חמו רבי יהודה ניימו לה רובה ניימו לה חמימיה מגו (ג) מבייה ומוקי לה על ידי עובד כוכבים ודאי איסורא דרבנן שרי צהאל שלא עירבו משום ממות מילה אבל איסורא דאורייתא כגון לחמם לו חמין אסור ואין ללמוד מכאן היתר לומר לעובד כוכבים להביא ספר צצבת דרך כרמלית: דלא דמי דדוקא משום מילה דהיא גופה דחיה שבת המירו: (ג) ומיהו צהאלות גדולות משמע דאפי' איסורא דאורייתא שרי על ידי עובד כוכבים לצורך מילה שפירש דליתו מתוך צימא דרך ר"ה ר' ב' לפי זה הא דקאמר נמיס ליה אגב אימייה נוקמה תוך ו' ואמרה צריכה אני שמחללין עליה שבת (א) ונראה דלא יתכן לומר דנמיס ליה ע"י ישראל דע"י ישראל היה אסור להרבות בשביל קטן כדאמר בפ"ק דחולין (ד' טו:) המנשל לחולה צצבת אסור לצריח גזירה שמא ירצה בשבילו אבל וע"י עובד כוכבים יחא דשרי להרבות ושמא דוקא לצורך המילה הוא דשרי אבל לצורך דבר אחר אפילו ע"י עובד כוכבים אסור להרבות והא דמתן פ"צ דבינה (דף כה:) לא יחס אדם חמין לרגליו אלא א"כ ראויין לשמיה ואמרי' נמי צגמרה דבינה (ד' טו.) ממלחא אשה קדירה צבר אפי' שאינה צריכה אלא לחמיכה אחת וכן ממלחא נחמס חצית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיימן אחד משום שמת יוס טוב המירו חכמים להרבות (י): **הדר אמר אב"י**. פי' לא משום קושיא דרבא חזר בו דלציבי לא חשיב ליה פירכא דסבר לא פלגינן דיצורא דאקושיא דרבא לא משני מידי אלא נראה לו סברא לומר טפי דצמרייהו לא קנה דיד צעל השטר על התחתונה:

קונה צפרוארי ירושלים. לקמיה מפרש לה: צפרוארי. צהפרכי רוקריי"ש צלע": **כיבוש יחיד**. דודו שלא היו כל ישראל צימד כדרך שהיו צכצוש ירושע שהיו כולם וכצוה לצורך כל ישראל קודם חלוקה אבל דוד לא כצו אלא לזרכו: **צטידה סיבה ומגדל**. ונושאים אותה צאיר ומשא"כ בצ"ח העמים ורבי היא: **רבי מטמא**. קסבר אהל זרוק לא שמייה אהל הכי מפרש צפרואין (א) אהל המטלטל אינו אהל צצעת טלטולו הילכך חתינה דקא מפסיק אפי' אהל צינו לאויר ארץ העמים לאו חתינה היא ואשמעינן האי תנא דסוריא דלעיל דאפי' רבי לא קא מטמא אלא בצ"ח העמים: **דגזרו על גושה**. מגע ומשח ולא אהל כגון חס האהיל עליו כדאמרין בפ"ג דאהלות (מ"ג): **ועל אורה**. שיהא הנכנס לאורה טמא ואפי' לא נגע ולא הסיט את גושה. אבל סוריא על גושה גזרו מגע והסיטו אבל על אורה לא גזרו והאי לא נגע ולא הסיט: **צפרוארי**. צפילמי רוקריי"ש צלע": **אונו**. שטר מכירה כמו והיו אונות ושטרות יולאין על שמו (צ"ג דף קטו:). **אפי' צצבת**. חס לקחה מן העובד כוכבים ורוצה לילך לזרכו צצבת: **דאמר רבא**. צמסכת שבת (דף קטו:). **אונס יסוד ארץ ישראל**. לגרש עובדי כוכבים ולישב ישראל זה: **עבד שצטיד גיעו**. ממדנית חיס ורין לומר צפני נכתב כנראה המציאה גיטה דלמרינן צמתי' (לקמן דף טו.) אחד גיטי נשים ואחד שחרור עבדים שזו למולך ומציא: **עלמו צפי**. דלחמן הוא על שחרורו לומר צפי נכתב ואין צריך עדים לקיימו: **נכסים לא קנה**. דצעי עדים כשאר אמרינן עצמן ונכסי תרי דצורי ניימו אבל כל נכסי כיון דצבת דיצורא חמו ליה שחרור עצמו ומתנת נכסי צקיימא לן לקמן הכותב כל נכסיו לעבדו ילא לן חזרין שהוא צכלל נכסים הילכך אי מהימן מהימין להאי דלא פלגינן דיצורא או דלמא פלגינן: מידי דהוה אגט אשה. שנאמנת להביא חט גיטה ולומר צפני נכתב: אחד זה ואחד זה. צין עצמן ונכסי צין כל נכסי: הכוסב כל נכסיו לעבדו. כגון כל נכסי נתונין לך: ילא צן חזרין. שאף הוא צכלל נכסים וכל שאר נכסים נמי קנה: שייך **קרקע כל שהוא לא ילא צן חזרין**. קרקע לאו דוקא כדאמר צצבת צמח' צפני' מי שמת (דף קטו:). **לא ילא צן חזרין**. דבשלמא רישא דלא גלי צמתי' דמתי' לשיורא לא אמרינן דשייר אלה הכא דמתי' לשיורא אמרינן לדייהי נמי שייך ובי אמר כל נכסי (ו) לך אשאר נכסי קאמר ולחופי ליה קאמי ולא שחרריה כיון דלא חמר ליה עצמן ונכסי: לעולם

ומתנת נכסי צקיימא לן לקמן הכותב כל נכסיו לעבדו ילא לן חזרין שהוא צכלל נכסים הילכך אי מהימן מהימין להאי דלא פלגינן דיצורא או דלמא פלגינן: מידי דהוה אגט אשה. שנאמנת להביא חט גיטה ולומר צפני נכתב: אחד זה ואחד זה. צין עצמן ונכסי צין כל נכסי: הכוסב כל נכסיו לעבדו. כגון כל נכסי נתונין לך: ילא צן חזרין. שאף הוא צכלל נכסים וכל שאר נכסים נמי קנה: שייך **קרקע כל שהוא לא ילא צן חזרין**. קרקע לאו דוקא כדאמר צצבת צמח' צפני' מי שמת (דף קטו:). **לא ילא צן חזרין**. דבשלמא רישא דלא גלי צמתי' דמתי' לשיורא לא אמרינן דשייר אלה הכא דמתי' לשיורא אמרינן לדייהי נמי שייך ובי אמר כל נכסי (ו) לך אשאר נכסי קאמר ולחופי ליה קאמי ולא שחרריה כיון דלא חמר ליה עצמן ונכסי: לעולם ולכאורה משמע דציוס המילה היה שהיו צריכין לחממו כדי לנולו ולחממו חמין אפי' צצבת וע"י עובד כוכבים איירי התם כדפי' שם בקונטרס וכן מפנינו על מתי פתיחת הקבר אפי' (ב) משמיה דרבי יהודה) אמר שלשה ורצא משמיה דרבי יהודה אמר ג' ואמרי לה ל' לא לחלל עליה שבת קאמרי מפלגי אלה מר אמר אמר חדא אלא מפלגי וכולהו ס"ל כנהרדעי דלמרי חיה ג' שצעה שלשים דרוקח לומר (ב) דמעת לעת צטין וזה עובדא הוה תוך ו' של מעת לעת (ב) והא דלמר התם לעיל בצ"ח יוקא דאשפתין חמימיה חמו רבי יהודה ניימו לה רובה ניימו לה חמימיה מגו (ג) מבייה ומוקי לה על ידי עובד כוכבים ודאי איסורא דרבנן שרי צהאל שלא עירבו משום ממות מילה אבל איסורא דאורייתא כגון לחמם לו חמין אסור ואין ללמוד מכאן היתר לומר לעובד כוכבים להביא ספר צצבת דרך כרמלית: דלא דמי דדוקא משום מילה דהיא גופה דחיה שבת המירו: (ג) ומיהו צהאלות גדולות משמע דאפי' איסורא דאורייתא שרי על ידי עובד כוכבים לצורך מילה שפירש דליתו מתוך צימא דרך ר"ה ר' ב' לפי זה הא דקאמר נמיס ליה אגב אימייה נוקמה תוך ו' ואמרה צריכה אני שמחללין עליה שבת (א) ונראה דלא יתכן לומר דנמיס ליה ע"י ישראל דע"י ישראל היה אסור להרבות בשביל קטן כדאמר בפ"ק דחולין (ד' טו:) המנשל לחולה צצבת אסור לצריח גזירה שמא ירצה בשבילו אבל וע"י עובד כוכבים יחא דשרי להרבות ושמא דוקא לצורך המילה הוא דשרי אבל לצורך דבר אחר אפילו ע"י עובד כוכבים אסור להרבות והא דמתן פ"צ דבינה (דף כה:) לא יחס אדם חמין לרגליו אלא א"כ ראויין לשמיה ואמרי' נמי צגמרה דבינה (ד' טו.) ממלחא אשה קדירה צבר אפי' שאינה צריכה אלא לחמיכה אחת וכן ממלחא נחמס חצית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיימן אחד משום שמת יוס טוב המירו חכמים להרבות (י): **הדר אמר אב"י**. פי' לא משום קושיא דרבא חזר בו דלציבי לא חשיב ליה פירכא דסבר לא פלגינן דיצורא דאקושיא דרבא לא משני מידי אלא נראה לו סברא לומר טפי דצמרייהו לא קנה דיד צעל השטר על התחתונה:

לא א מיי פ"א מה' טומאת מת הלוי:
ב ג מיי שם הלוי:
בא ג מיי פ"ו מה' שבת הל' יא וטושע' אר"ח כ"י ש"ו ספיק י"א וע"יש צבתי' ונגמיל' כ"י ש"מ קפי':
בב ד ה מיי פ"ו מה' עבדים (הל"ח) הל"ג קמג עשין פו טושע' יחיד כ"י רפו ספיק ו:
בג ד מיי שם ופ"ג מה' ומה' הל"ח) קמג שם טושע' שם ספיק ג (מ"ח) כ"י רמט ספיק ל:
 פסקי':

מוסף רש"י

כיבוש יחיד. דה צצעה ולא היו כל ישראל עם והא חס לזכה (לקמן טו.) הנכנס לארץ העמים. ארץ העמים מטמא צהאל (שבוין ל). בשידה. מרכבת נמיס. עגלה עשויה כקופסא (סו.) ומגדל. משט"ר (סו.) דאמרייה לעובד כוכבים שבות. מדרשן (ב"ח טו.) הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חזרין. שריה העבד צכלל נכסים וממא שקהיה לעבד חט גופו עם שאר נכסיו (רשב"ם ב"ב קסו.) שייך קרקע כל שהוא. דמגן חון מן הקרקע כל שהוא. אין יצא בן חזרין. דלא דיעיני הו קרקע שיר וצכלל כל שהוא אמרין האי שיר, ודין קרקעות לא קנה לגופיה מו לא קנה דלא פלגינן דיצורא. האל וביה דיצורא אקיי ליה נכסי, ופלגא דיצורא לא אקושימס, אקיי פלגא ממי לא מניסי (לקמן טו.) או: שבעה חוקים לקרקעות דמתי' והתחתונה, והאי קרקע כל שהוא ארבע למימד שלע עבד הוא אומר וממא שאין צן חזרין, וכן הנכסים לא קנה, וה"ה חס אמר חון ממטלטלין כל שהוא, כדמפרש ר"א לקמיה שעשו ממטלטלין שאלו העבד, דלמא האי עבד הוא המטלטלין שמיך דעבדא מיטלטל, אבל חס אמר על נכסי ממוים לך חון משל פלוני, רבי הוא בן חון, שבעה אינו צכלל אותו עשה שפירש (ב"ב טו.)

פסקי ר"ד

ת"ד הקונה שדה בסוריא כקונה בפרזי ירושלים לומר הילכתא אמר רב ששת לומר שכתובין עליו אנו אפילו בשבת פי' שטר מכירה [כמן] והיו אונות ושטרות דבריהם על שמו: משום ישוב א"י פי' לגרש כנענים ולישב בה ישראל ויזרעו שבת ס"ד אלא כדאמר רבא אמר לכנעני ועושה אדם נמי אומר לכנעני ועושה א"י אפי' דאמריה לא"י שבות משום ישוב א"י לא גזרו רבנן ואפי' דחכמים העמידו דבריהם במקום עשה ה"מ שבות הנעשה פי' ישראל היה הואה שבות שאינה נדחית מפני הפסח דאמרי' בחלו דבריהם בפסחים (טו:) ובגזן הבאת אולם ע"י ישראל כמבוי שלא ערבו אבל אמריה לא"י שבות משום ישראל עושה שום מעשה אלא דבר בעלמא דוחי שבות זה אצל מצוה כדאמרי' גבי מילה בהדר עם הנכרי (עירובין טו:) בההוא ינוקא דאשפתין חמימיה והיה מבוי שלא נשתתפו בו והתיר רבה (שיתורי) [שיבאי] ע"י גברי ורצה אביי להקשות לו הואה שבות ואינה דוחה הואה מפני הפסח אף אמריה לכברי שבות נמי ולא תדחה מפני מילה וא"ל רב יוסף ולא שנה לך בין שבות ישמך בו מעשה לשבות שאין בו מעשה פי' שבות הנעשה ע"י מעשה ישראל כגון הואה וכיצא בה העמידו חכמים דבריהם במקום כרת אבל אמריה לכברי ששן שם מעשה ע"י ישראל אלא אמריה בלחוד לא העמידו דבריהם במקום מצוה (ע"י בעו י' ב"ס המכרעי): ת"ד עבד שהביא גיטו ממדינת חים צ"ל בפני נכתב ובפני נחמם כאשר המביאה גיטה. פי' דאמרי' מבתי' א' גיטי נשים ואחד שחרור עבדים שוין למולך ולמביא וכתוב בו עצמן ונכסי קניין לך עצמו נקח. פי' המורה נאמן הוא על שחרורו לומר בפני נכתב ואין צורך עדים לקיימו נכסים לא קנה דרעי עדים לקיים כשאר קיום שטרות ואינו [ל' צ"ל] דאשה המביאה [את] גיטה שהיא צ"ל בפני נחמם מוקמינן לקמן בשליחי פרקיין כגון דאמר לה את תתי שליח לחולכה עד דמטיא לכי"ד פלוגי וכרי שלא תחלוף בשליחות כדאמרין לעיל הצריכה לומר בפני נכתב ובפני נחמם